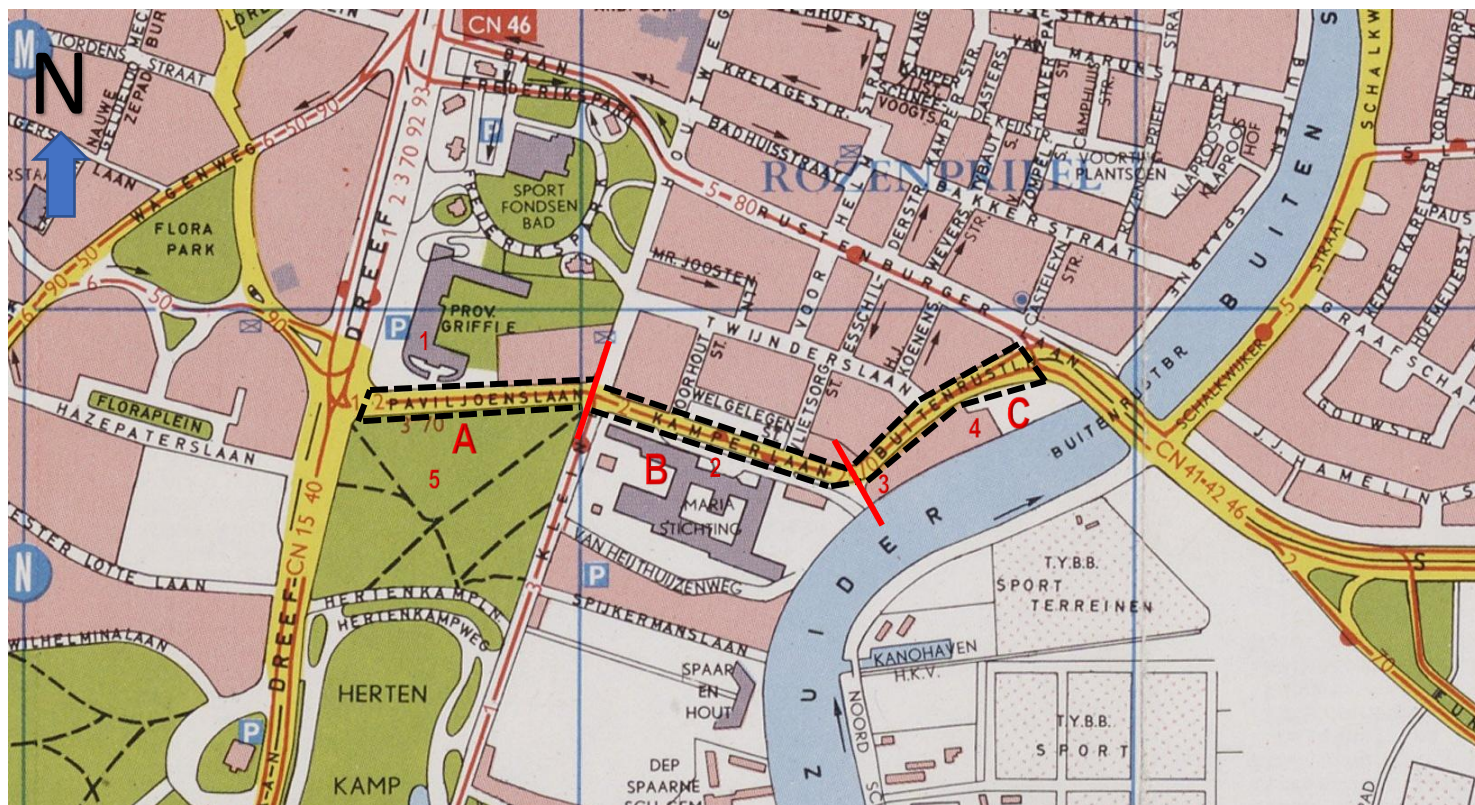

Paviljoenslaan, Kamperlaan en Buitenrustlaan

Inhoud

1	Inleiding / overzicht	2
2	Afbeeldingen Sectie Provinciehuis	4
2.1	Noordzijde	4
2.2	Zuidzijde.....	6
3	Afbeeldingen Sectie Mariastichting.....	11
4	Afbeeldingen Sectie Buitenrust	16
5	Ontwikkeling in plattegronden.....	18
6	Geschiedenis van de Paviljoenslaan	24
6.1	Oorsprong van de naam	24
6.2	Ontstaan van de Paviljoenslaan.....	24
6.3	Ontwikkeling van de Paviljoenslaan	24
7	Geschiedenis van de Kamperlaan.....	25
7.1	Oorsprong van de naam	25
7.2	Ontstaan van de Kamperlaan	26
7.3	Ontwikkeling van de Kamperlaan	26
8	Geschiedenis van de Buitenrustlaan	27
8.1	Oorsprong van de naam	27
8.2	Ontstaan van de Buitenrustlaan	27
8.3	Ontwikkeling van de Buitenrustlaan.....	27
9	Bibliografie uitgebreid	28

1 Inleiding / overzicht

Noord-Hollands archief ; Uitsnede van kaart NL-HlmNHA_560_2105 ; Falkplan ; 1977 ; Plattegrond van Haarlem. De begrenzing van Paviljoenslaan, Kamperlaan en de Buitenrustlaan wordt op de kaart aangegeven door : - - - - -

Sectiebegrenzing: — A: Sectie Provinciehuis B: Sectie Mariastichting C: Sectie Buitenrust

1: Provinciehuis, 2: Voormalige Mariastichting, 3: landhuis Vliet zorg, 4: Voormalig landhuis Buitenrust, 5: Vlooienveld

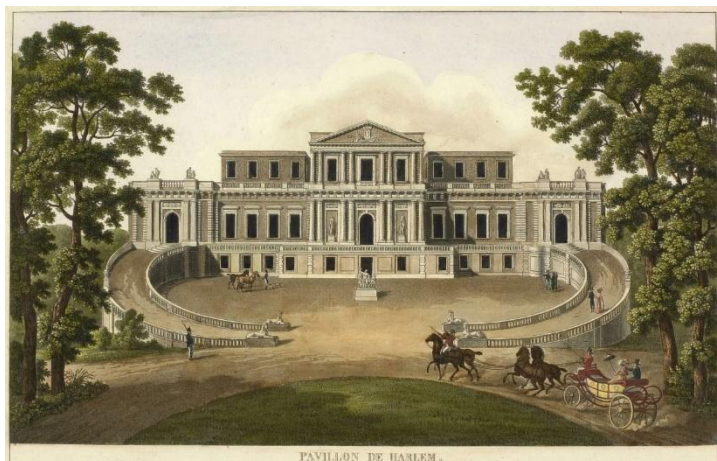

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, Beeldbank De Boer, Inventarisnummer NL-HlmNHA_1478_04921AC00_05. Datum : ? De ziekenhuisflat van de Mariastichting prijkt in volle glorie en het parkeerterrein is drukbezet. De foto moet genomen zijn tussen 1997 en 2004. 1997 is het jaar, waarin de twee luxe flatgebouwen Middelhout, geheel midden links op de foto, in gebruik werden genomen. 2004 was het jaar, waarin de Mariastichting verhuisde.

Deze foto geeft een mooi overzicht van vrijwel het gehele tracé, waar het in dit artikel over gaat. Aan de onderkant loopt rechts van het midden schuinweg de Buitenrustlaan. Aan de bovenkant ervan gaat hij met een scherpe bocht naar rechts en wordt het Kamperlaan. Daarna wordt het met een flauwe bocht Paviljoenslaan. Aan het eind ervan is rechts het Paviljoen Welgelegen (Provinciehuis) te aan zien

2 Afbeeldingen Sectie Provinciehuis

2.1 Noordzijde

Noord-Hollands archief, collectie 1100 van gem. Haarlem, inv.nr. 41749 ; J. de Greef? ; 1791 ; Paviljoen Welgelegen (Provinciehuis), gezicht richting noord vanuit de Haarlemmerhout

Noord-Hollands archief, collectie 1100 van gem. Haarlem, inv.nr. 23490 ; A.G. van Agtmaal ; datum: 1934 ; locatie idem afbeelding boven. Nu zonder lichtkappen op de zijvleugels

Noord-Hollands archief, collectie 1094 prentbriefkaarten van Lou Braakman, inv.nr. 2314 ; 1911 ; locatie idem afbeelding links. Nu met lage lichtkappen op de zijvleugels

DSC_00010869 ; AV ; 17-11-2017 ; locatie idem afbeelding boven. De lichtkappen op de zijvleugels zijn weer in ere hersteld

DSC_00039471 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Paviljoenslaan, Vlooienveld, gezicht richting noord op het Provinciehuis (Paviljoen Welgelegen)

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, Beeldbank De Boer, Inventarisnummer NL-HlmNHA_1478_26964K00_04. Maker: Beeldbank De Boer. Datum: 12 november 1986. Paviljoenslaan, gezicht richting noordwest vanuit de voormalige Mariastichting. Gezicht op de huizen aan de noordzijde tussen Provinciehuis en Kleine Houtweg.

DSC_00039475 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Paviljoenslaan hoek Kleine Houtweg, gezicht richting noordwest op de bebouwing ten oosten van het Provinciehuis. Zie luchtfoto boven.

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, Beeldbank De Boer, Inventarisnummer NL-HlmNHA_1478_18094K01_06. Maker: Beeldbank De Boer. Datum: 19 juni 1979. Paviljoenslaan, gezicht richting noordoost op de panden tussen het Provinciehuis en de Kleine Houtweg. In het gebouw geheel links zetelde toen het Rode Kruis.

DSC_00039472 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Paviljoenslaan, gezicht richting noordoost op de bebouwing ten oosten van het Provinciehuis. Locatie vergelijkbaar met foto links

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, Beeldbank De Boer, Inventarisnummer NL-HlmNHA_1478_14476K00_01. Maker: Beeldbank De Boer. Datum: 23 maart 1976. Gezicht richting noord op de toenmalige ambtswoning van de Commissaris van de Koningin aan de Paviljoenslaan

DSC_00039473 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Paviljoenslaan, gezicht richting noordnoordoost op een deel van de bebouwing ten oosten van het Provinciehuis. Locatie vergelijkbaar met foto links.

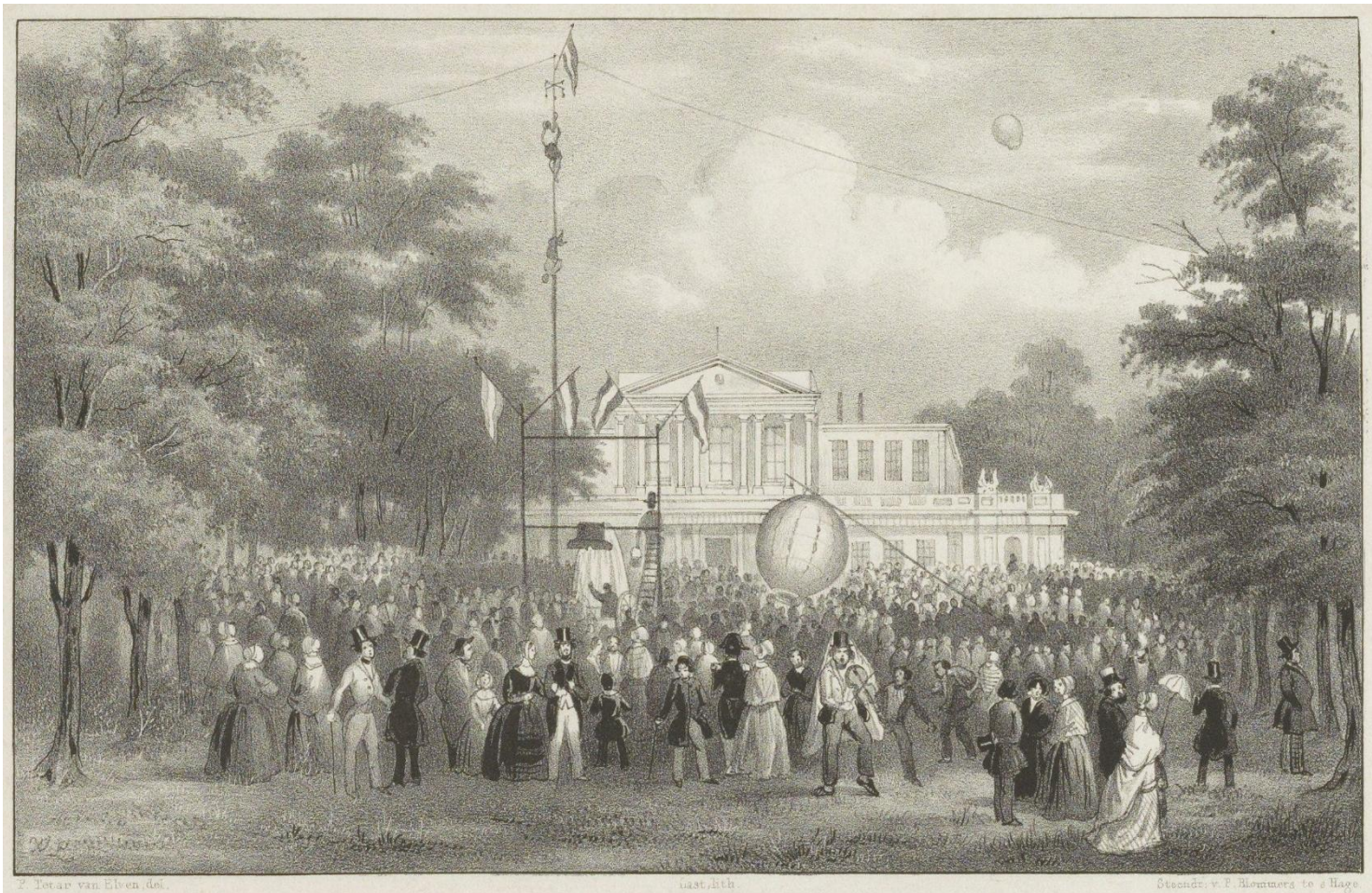
2.2 Zuidzijde

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inv.nr. 46315. Maker: H.P. Oosterhuis, D. Sluyter. Datum: 25 juli 1825. Volksfeest, met o.a. een koorddanser, op 25 juli 1825 voor het Paviljoen Welgelegen (nu provinciehuis) t.g.v. de Nationale Tentoonstelling van Kunst-en Volksvlijt.

DSC_00039469 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Paviljoenslaan / Vlooienveld, gezicht zuidwest op muziekkoepeel. Locatie vergelijkbaar met afbeelding boven ??

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 41728. Maker: H.W. Last. Datum: 1856. Volksspelen voor het Paviljoen in het kader van de Costerfeesten

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 41926. Maker: J.J.F. Noordziek. Datum: 1856. Tijdelijk monument in de vorm van een op een voetstuk geplaatste wereldbol inclusief dierenriem, op het terrein voor het Paviljoen Welgelegen (nu Provinciehuis). Dit t.g.v. de 3-daagse Costerfeesten bij de onthulling van het standbeeld van Laurens Janszoon Coster op de Grote Markt op 16 juli 1856. Prent is onderdeel van illustraties uit gedenkboek hiervan. Tekst op voetstuk verwijst naar uitvinding van boekdrukkunst door Coster in Haarlem. (uitsnede)

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1094 prentbriefkaarten van Lou Braakman te Haarlem, Inventarisnummer 2323. Maker: uitgever W.H. van Leeuwen Haarlem. Datum: poststempel 1910. Nationale bloemententoonstelling aan de Paviljoenslaan in Haarlem

Crocusvelden.

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1094 prentbriefkaarten van Lou Braakman te Haarlem, Inventarisnummer 2340. Maker: W.H. van Leeuwen Haarlem. Datum: 1910. Paviljoenslaan met Nationale Bloemententoonstelling: krokusvelden van maart tot mei 1910

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 23508. Maker: R. van der Werf. Datum: 26 mei 1910. Paviljoenslaan, Nationale Bloemententoonstelling. Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik bezoeken de tentoonstelling.

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 23512. Maker: ? Datum: 1910. Paviljoenslaan, Nationale Bloemententoonstelling, bezoek door verpleegden van het Stadsarmenhuus

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1334 van de Historische Vereniging Haerlem te Haarlem, Inventarisnummer 76. Maker: J. Stevens. datum: 30 april 1932. Paviljoenslaan, ballonnenwedstrijd t.g.v. Julianadag, de verjaardag van prinses Juliana in 1932

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 32748. Maker: J. van der Hoef. Datum: 23 mei 1945. Haarlem, Paviljoenslaan, wapenschouw van de Canadezen net na bevrijding

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 32749. Maker: ? Datum: 23 mei 1945. Paviljoenslaan, Canadese militairen net na de bevrijding

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1478 foto's en negatieven van Fotopersbureau De Boer te Haarlem, Inventarisnummer 4296. Maker: C. de Boer. Datum: 1946. Paviljoenslaan met ruiterfeesten

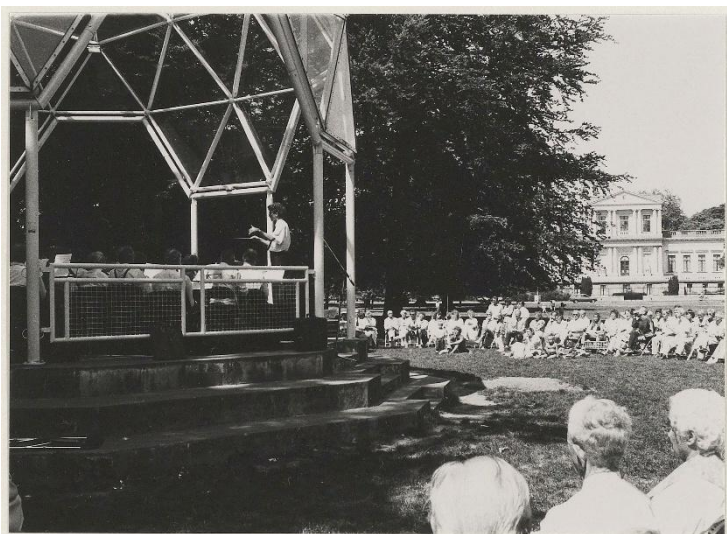
Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1478 foto's en negatieven van Fotopersbureau De Boer te Haarlem, Inventarisnummer 4331. Maker: C. de Boer. Datum: 4 juni 1949. Paviljoenslaan voor het Paviljoen (nu Provinciehuis), demonstratie van de Haarlemse brandweer t.g.v. het 25-jarig bestaan van de Provinciale Brandweer Bond.

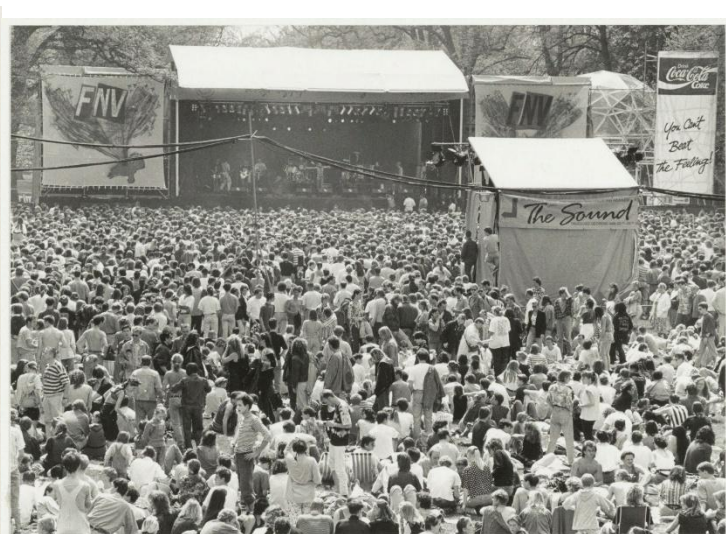
Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1478 foto's en negatieven van Fotopersbureau De Boer te Haarlem, Inventarisnummer 4300. Maker: C. de Boer. Datum: 1962. Paviljoenslaan bij paviljoen Welgelegen. Optreden van Westfriese dansgroep tijdens een koninklijk bezoek

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1478 foto's en negatieven van Fotopersbureau De Boer te Haarlem, Inventarisnummer 4333. Maker: Fotopersbureau de Boer. Datum: 1967. Paviljoenslaan, Vlooienveld, schrijver Godfried Bomans spreekt tot het publiek

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 32736. Maker: ? Datum: 1989. Paviljoenslaan met muziekkoepel van Wiek Röling. Optreden van de KLM Harmonie

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1478 foto's en negatieven van Fotopersbureau De Boer. Maker: Fotopersbureau de Boer. Datum: 5-5-1993 Paviljoenslaan met Bevrijdingspop op het Vlooienveld.

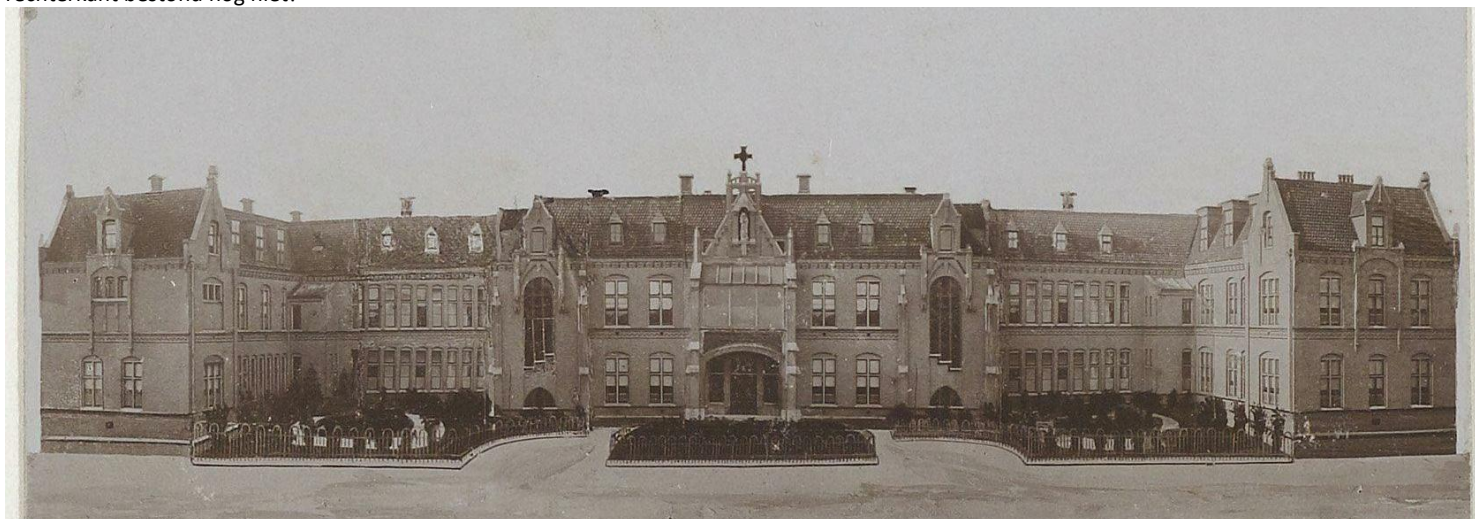
3 Afbeeldingen Sectie Mariastichting

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 32632. Maker: R. van Amsterdam. Datum: ±1900. Kamperlaan, gezicht richting zuidwest op de noordgevel van de Mariastichting. N.B.: de zijvleugel aan de rechterkant bestond nog niet!

DSC_00039489 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Kamperlaan hoek Vlietsorgstraat, gezicht richting westzuidwest op de vroegere Mariastichting. Locatie is vergelijkbaar met die van afbeelding links. Deze foto geeft aan hoe de omgeving verstedelijkt is en veel minder rustig.

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, inventarisnummer 32635. Maker: ? Datum: 1909. Kamperlaan, gezicht richting zuid op de noordzijde van de Mariastichting. N.B.: Aan de rechterkant is inmiddels de zijvleugel verschenen!

DSC_00039483 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Kamperlaan, gezicht richting zuidzuidwest op de voormalige Mariastichting. Locatie vergelijkbaar met afbeelding hierboven.

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 54798. Maker: ? Datum: 1920. Kamperlaan, gezicht richting oost langs de hoofdingang van de Mariastichting. Opgelet: de Kamperlaan was toen niet meer dan een tuinpad!

DSC_00039490 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Kamperlaan, gezicht richting oost langs de voorgevel van de voormalige Mariastichting. Locatie vergelijkbaar met afbeelding links.

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 54799. Maker: ? Datum: 1927. Kamperlaan, gezicht richting zuid op de noordzijde van de Mariastichting. De Kamperlaan was toen niet meer dan een verzameling tuinen met een tuinpad

DSC_00039479 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Kamperlaan, gezicht richting zuidoost op de voormalige Mariastichting. Locatie komt niet geheel overeen met die van afbeelding links, maar laat wel goed zien hoe de omgeving verstedelijkt is. Locatie van deze foto ligt veel meer oostelijk.

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inv.nr. 32541. Maker: J.H. Fortgens. Datum: 1930. Kamperlaan hoek Buitenrustlaan, gezicht richting oost op Vliet zorg. Hier ziet men nog de voortuin, die verdwenen is door de doortrekking van de Kamperlaan naar de Buitenrustlaan.

DSC_00039487 ; AV ; 16-5-2025 ; Kamperlaan hoek Buitenrustlaan, gezicht richting oost. Locatie vergelijkbaar met foto boven. Nu iets drukker!

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 32578. Maker: ? Datum: 1962. Kamperlaan, gezicht richting oost tijdens de ombouw van gewone straat naar doorgaande hoofdstraat. Rechts het zusterhuis van de Mariastichting in aanbouw

DSC_00039476 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Paviljoenslaan hoek Kleine Houtweg, gezicht richting oost met inkijk in de Kamperlaan. Uitsnede van foto. Locatie vergelijkbaar met die van foto links

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1336 glasnegatieven en foto's van het Bedrijf Openbare Werken te Haarlem betreffende topografisch Haarlem, Inventarisnummer 3162. Maker: J. Fielmich. Datum: 28-4-1978. Kamperlaan, gezicht richting west. File! Links van het midden op de achtergrond de zusterflat van de voormalige Mariastichting

DSC_00039486 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Kamperlaan hoek Vlietsorgstraat gezicht richting west over de Kamperlaan. Locatie vergelijkbaar met die van foto links.

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1336 glasnegatieven en foto's van het Bedrijf Openbare Werken te Haarlem betreffende topografisch Haarlem, Inventarisnummer 4349. Maker: J. Fielmich. Datum: 28-12-1985. Paviljoenslaan, gezicht richting oost met overzicht van de Kamperlaan

DSC_00039478 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Paviljoenslaan hoek Kleine Houtweg, gezicht richting oost met inkijk in de Kamperlaan. Locatie vergelijkbaar met die van foto links.

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1478 foto's en negatieven van Fotopersbureau De Boer te Haarlem, Inventarisnummer 4237. Maker: Fotopersbureau De Boer. Datum: april 1987. Kamperlaan, gezicht richting oost op de bouwphase van het kantoorgebouw "Vlietsorg".

DSC_00039488 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Kamperlaan hoek Vlietsorgstraat gezicht richting oost. Locatie vergelijkbaar met die van foto links.

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1478 foto's en negatieven van Fotopersbureau De Boer te Haarlem, Inventarisnummer 5382. Maker: P. de Boer. Datum: 1991?. Luchtfoto van het Spaarne Gasthuis, de voormalige Mariastichting. Schuin links onder de Kamperlaan en bovenaan het Spaarne. Rechts van de torenflat Spaar en Hout.

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1478 auto's en negatieven van Fotopersbureau De Boer te Haarlem, Inventarisnummer 5386. Maker: O. Kraak. Datum: juni 1994. Panorama vanaf de torenflat van het Spaarne Gasthuis, de voormalige Mariastichting. Gezicht richting noordoost. Schuin naar links onder de Kamperlaan en in het midden omhoog de Buitenrustlaan. Rechts het Spaarne. Op de voorgrond het ziekenhuis

4 Afbeeldingen Sectie Buitenrust

Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 32540. Maker: ? Datum: 1924-1926. Buitenrustlaan, gezicht richting zuidoost op de Buitenrustschool. De linkerhelft van de bebouwing is het voormalige landhuis Buitenrust. Deze foto dateert van net na de verbouwing van het landhuis tot school, waarbij de rechterhelft aan de bebouwing is toegevoegd.

DSC_00039492 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Buitenrustlaan, gezicht richting zuidoost op het voormalige landhuis Buitenrust. Locatie vergelijkbaar met die van foto links. De verkeerssituatie is nu ietwat minder rustig!

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 32552. Maker? Datum: 1959. Buitenrustlaan, gezicht richting zuidwest. Buitenrustlaan loopt hier dood op de tuin van Vliet zorg. het tijdstip is vlak voor de doortrekking van de Buitenrustlaan naar de Kamperlaan rechts om de hoek. Vergelijk volgende foto!

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 32555. Maker:? Datum: 1961. Buitenrustlaan, gezicht Richting zuidwest net na de doortrekking naar de Kamperlaan. Vergelijk foto links!

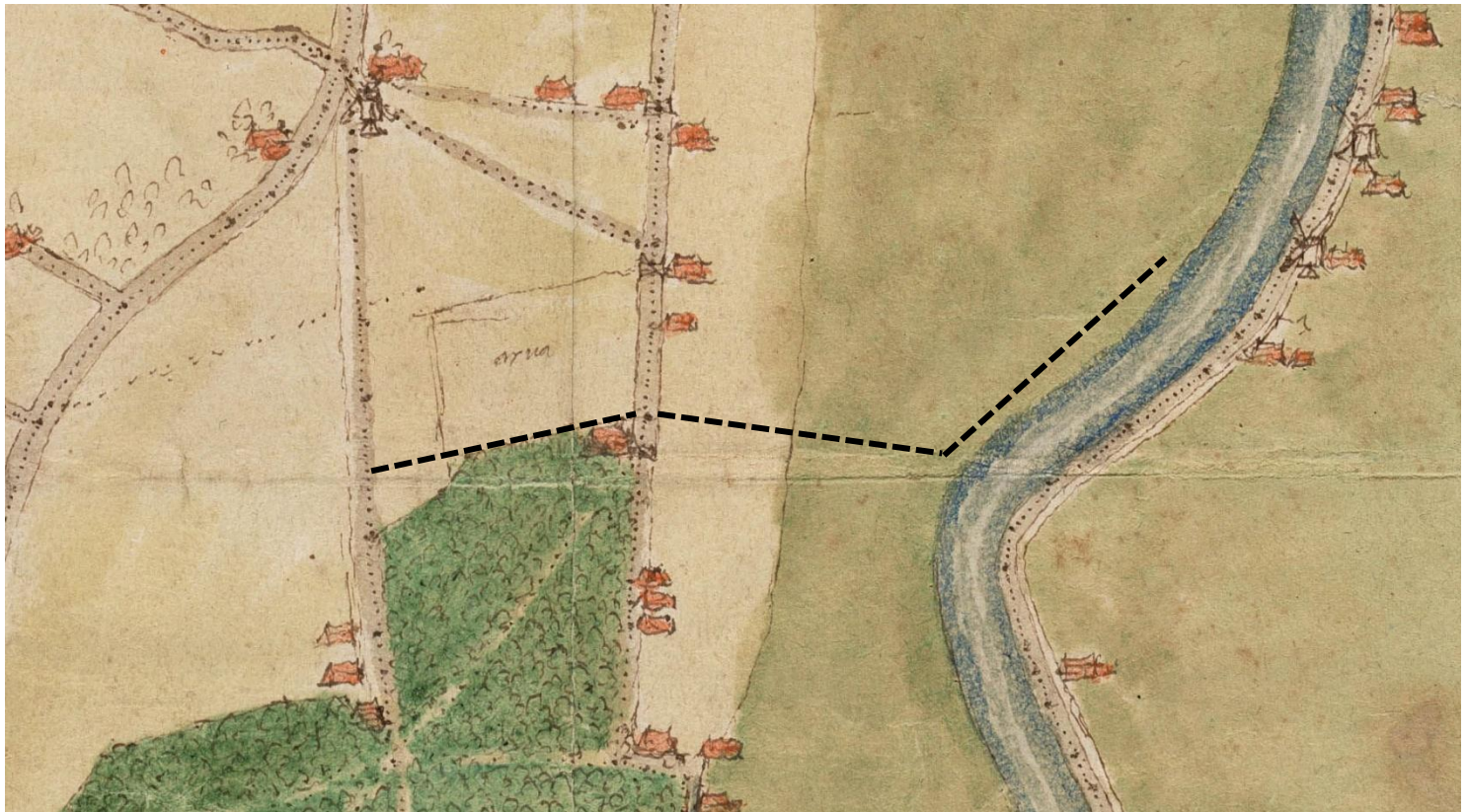
Haarlem, Noord-Hollands archief, collectie 1336 glasnegatieven en foto's van het Bedrijf Openbare Werken te Haarlem betreffende topografisch Haarlem, Inventarisnummer 3164. Maker: J. Fielmich. Datum: 28-4-1978. Buitenrustlaan, gezicht richting zuidwest. File!

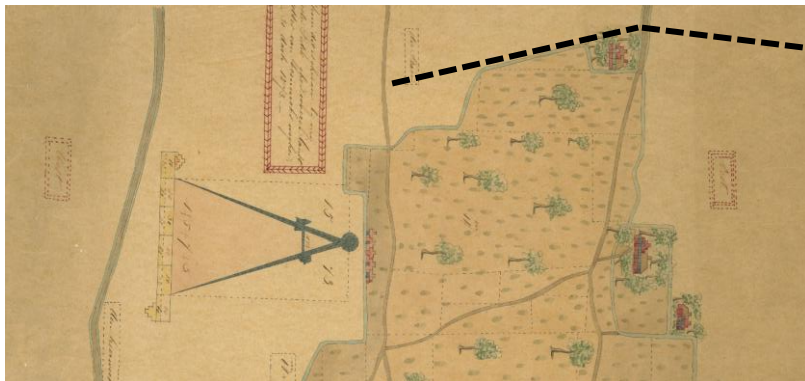
DSC_00039491 ; AV ; 16-5-2025 ; Haarlem, Buitenrustlaan, gezicht richting zuidwest. Locatie vergelijkbaar met die van foto links.

5 Ontwikkeling in plattegronden

Het noorden ligt steeds aan de bovenkant

Haarlem, Noord-Hollands archief, inventarisnummer: NL-HlmNHA_560_002423, maker: J. van Deventer, 1550 - 1570, Uitsnede van Kaart van Haarlem en omgeving. Ligging van het tracé: — — — — —

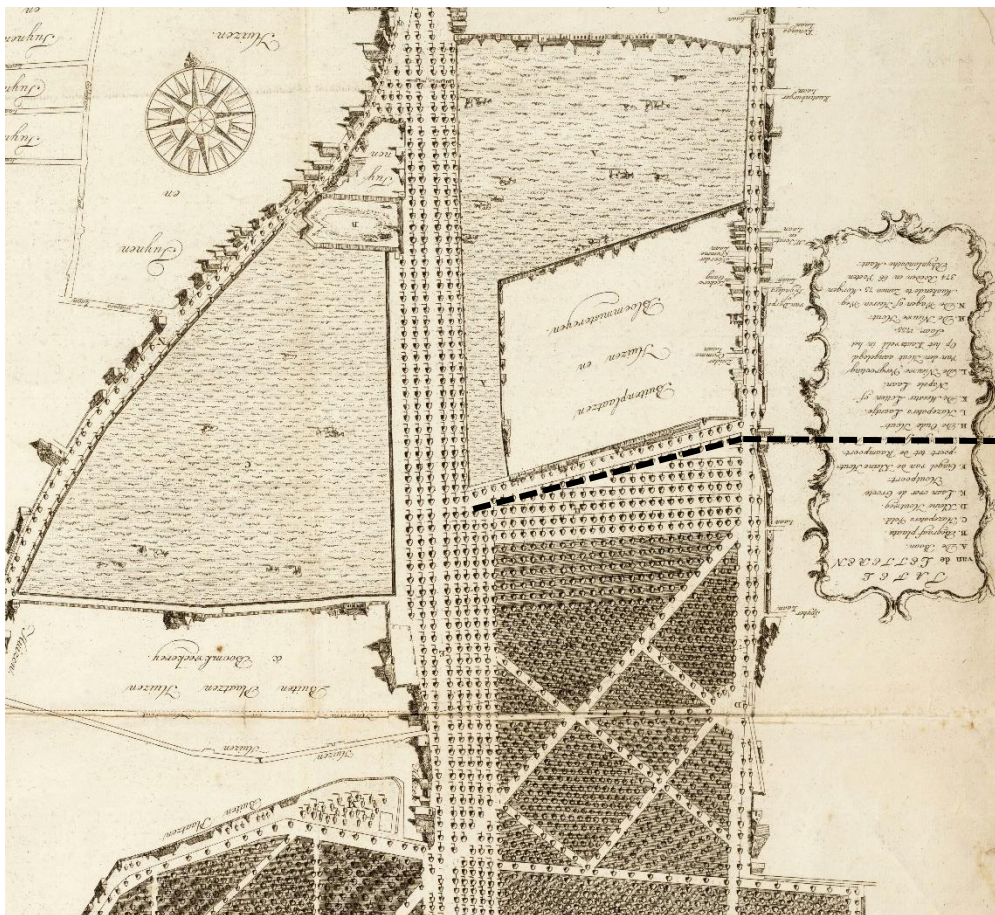
Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1100 van gemeente Haarlem, Inventarisnummer 52105. Maker: P. Coenraetsz. Datum: 1573, kopie uit 1864. Uitsnede kaart Haarlemmerhout. De kaart dekt niet het volledige gebied, waar dit artikel over gaat. Ligging van het tracé: — — — — —

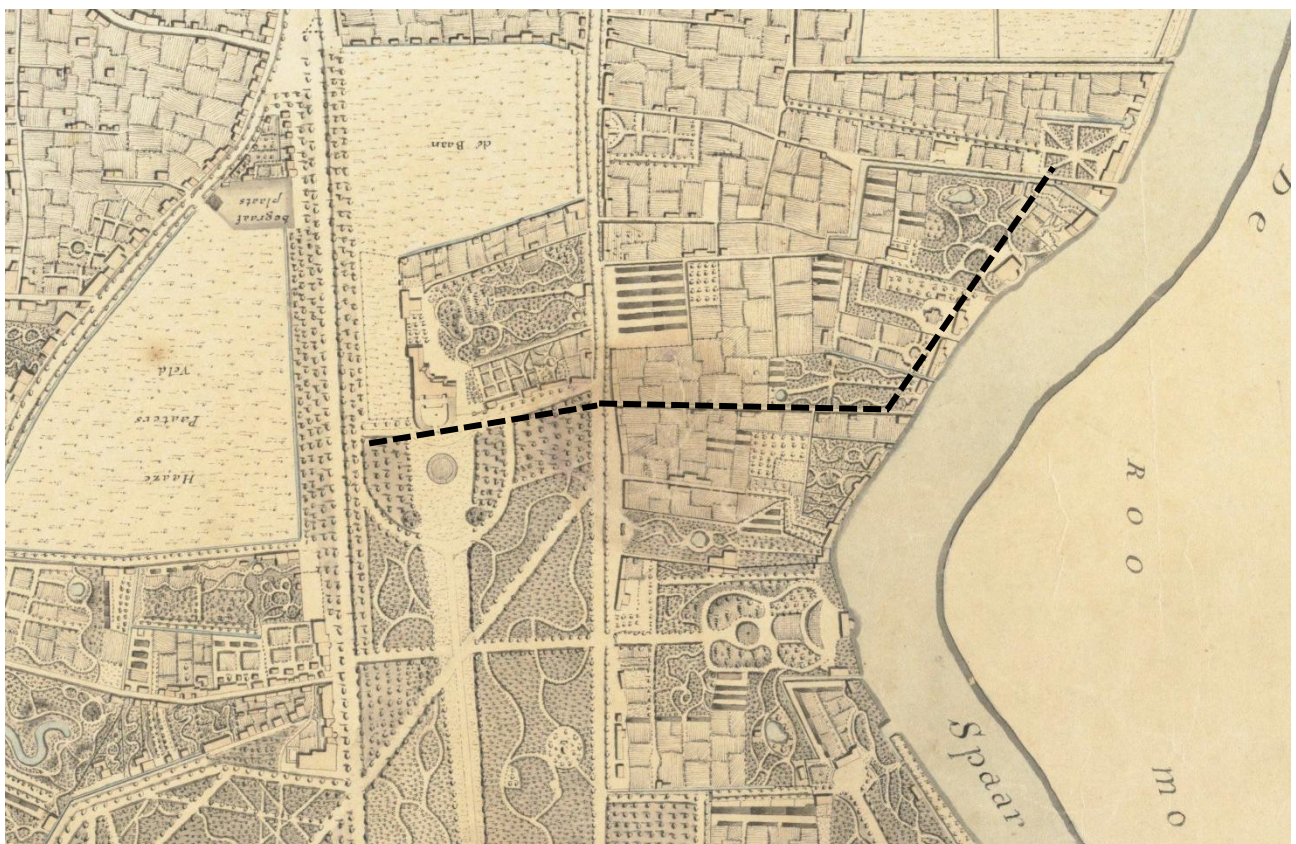
Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1097 van gemeente Heemstede, Inventarisnummer 3064. Maker: B.F. Berkenrode. Datum: 1621. Uitsnede van de Kaart van de Heerlijkheid Heemstede. Globale ligging van het tracé: - - - - -

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 1097 van gemeente Heemstede, Inventarisnummer 3036. Maker: B.F. Berkenrode. Datum: 1643. Uitsnede van de Kaart van de Heerlijkheid Heemstede. Globale ligging van het tracé: - - - - -

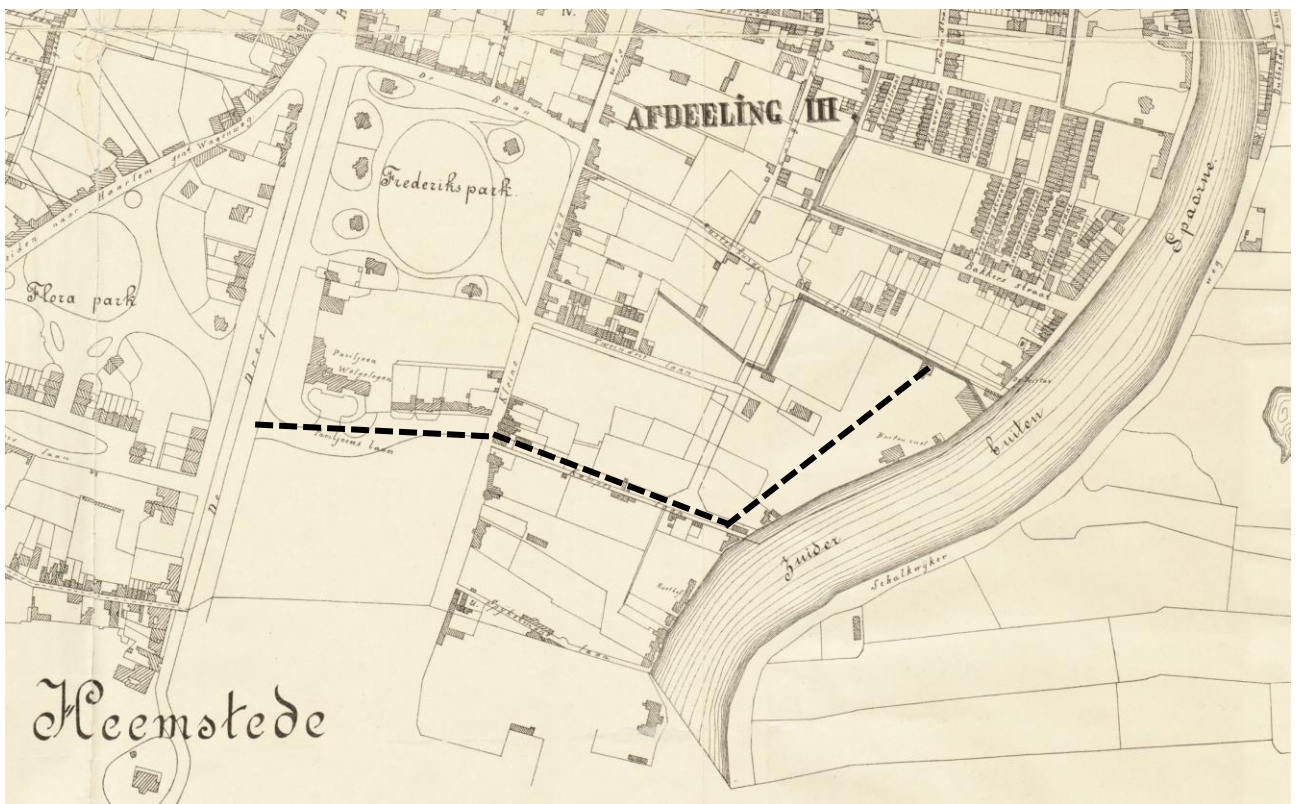
Haarlem, Noord-Hollandsarchief, uitsnede Kaart Haarlemmerhout, collectie 560 kaarten en kaartboeken van de Provinciale Atlas Noord-Holland, Inventarisnummer 1008. Makers: H. Spilman, J. van Varel. Datum: 1756-1769. Kaart beslaat niet het gehele tracé. De globale ligging van het tracé wordt weergegeven door: ————

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, uitsnede Kaart van de Haarlemmerhout met aangrenzende buitenplaatsen en tuinen, collectie 1100 van gemeente Haarlem. Inventarisnummer 52312. Makers: G.J. le Fevre de Montigny, C.C. van Hooff. Datum: 1799. Globale ligging van het tracé: ————

Haarlem, Noord-Hollands archief, inventarisnummer: NL-HlmNHA_51000390-4_G. Maker : W.C. van Baarsel en F.J. Nautz, ±1829. Uitsnede van Kaart van Haarlem. Ligging van het tracé: —————.

Haarlem, Noord-Hollands archief, inventarisnummer: NL-HlmNHA_51000740_G. Maker: N.F. Perk, 1880 - 1883. Kaart van Haarlem. Bijgewerkt tot 1882. Ligging van het tracé: —————.

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 491 kadastrale kaarten van het Kadaster en hypotheekkantoren Noord-Holland (KADOR Noord-Holland), Inventarisnummer 610BB. Maker: P.W.G. Romijn. Datum: 1903. Fragment van Kadastrale kaart van de gemeente Haarlem (minuutplan), sectie K, blad 1, genaamd den Hout. Het beslaat het gebied tussen Dreef, Gasthuissingel/Kampersingel, Spaarne en Spijkermanslaan. Het kaartfragment is gekanteld, zodat het noorden bovenaan ligt.

- 1 : Paviljoenslaan
- 2 : Kamperlaan
- 3 : Mariastichting
- 4 : locatie toekomstige Buitenrustlaan
- 5 : locatie toekomstige Buitenrustbruggen
- 6 : Van Heythuysenweg
- 7 : Spijkermanslaan
- 8 : Kleine Houtweg
- 9 : Paviljoen Welgelegen (Provinciehuis)

Duidelijk is te zien hoe verschrikkelijk smal de Paviljoenslaan en de Kamperlaan geweest zijn. Ten oosten van de Mariastichting valt een rijtje kleine arbeidershuisjes op en is er nog een bedrijfsgebouw. Aan de westkant van de Kamperlaan op de noordelijke hoek met de Kleine Houtweg is te zien, dat er voor de verbreding van de Kamperlaan in de loop der tijd een aantal panden gesloopt zijn. De rooilijn van de Paviljoenslaan aan de linkerkant van de Kleine Houtweg loopt momenteel min of meer door in die van de Kamperlaan aan de rechterkant.

Haarlem, Noord-Hollandsarchief, collectie 560 kaarten en kaartboeken van de Provinciale Atlas Noord-Holland, inventarisnummer 1553. Uitgever: G. Eikelenboom. Datum: 1932. Uitsnede van Kaart van Heemstede en het zuidelijk deel van Haarlem. Paviljoenslaan en Kamperlaan zijn nog heel erg smal en nog niet verbonden met de Buitenrustlaan. Ligging van het tracé: - - - - -

Haarlem, Noord-Hollands archief ; Uitsnede van kaart NL-HlmNHA_560_2105 ; Falkplan ; 1977 ; Plattegrond van Haarlem. Ligging van het tracé: - - - - -

6 Geschiedenis van de Paviljoenslaan

6.1 Oorsprong van de naam

Op kaarten van de heer Nautz uit 1822 en 1837 staat bij de huidige Paviljoenslaan geen naam vermeld. De huidige Baan heette toen Paviljoenslaan. Enige tijd later moet de toenmalige Paviljoenslaan omgedoopt zijn in Baan en het naamloze traject de naam Paviljoenslaan gekregen hebben. Op de kaart van de heer Perk uit de jaren 1880-1883 is dat al het geval. De naam is ontleend aan het Provinciehuis op de hoek met de Dreef. Dat staat ook wel bekend als Paviljoen Welgelegen.

6.2 Ontstaan van de Paviljoenslaan

Op de kaart van de heer Van Deventer van rond 1560 staat ter plekke helemaal geen stippellijn aangegeven. Dat betekent, dat er in die tijd geen pad of laan aanwezig was op die plek. Op de kaart van de heer Coenraetsz. uit 1573 staat ter plekke ook helemaal geen pad of laan aangegeven. Op de kaart van de heer Berckenrode uit 1643 staat eveneens ter plekke geen pad of laan aangegeven. Op de kaart van de heren Spilman en Varel uit 1756-1769 staat hij wel aangegeven. De Paviljoenslaan moet dan ook dateren ergens uit de tweede helft van de 17^e eeuw of de eerste helft van de 18^e eeuw.

6.3 Ontwikkeling van de Paviljoenslaan

In onderstaande kaartfragmenten (afkomstig van de kaartfragmenten uit het hoofdstuk "Ontwikkeling in plattegronden") kunt u heel duidelijk de ontwikkeling in de tijd volgen.

In 1756-1769 was het een smalle laan in een strakke barokuitvoering. In 1799 is er door de bouw van Paviljoen Welgelegen (nu Provinciehuis) een bocht in gekomen om langs de opritten ervan te komen. Het is nog steeds een strakke, zij het wel minder strakke, smalle laan. Rond 1829 is het door de reorganisatie van de Haarlemmerhout in de Engelse landschapsstijl nog steeds een smalle laan, maar zitten er wat andere bochten in en is de omgeving vloeiend landschappelijk. In het fragment uit 1880-1883 is de laan veel breder en zitten er nu forse bochten in, die links bij de Dreef precies aansluiten op de toegang van het toen nieuwe Florapark aan de andere kant van de Dreef. Waarschijnlijk dateert deze aanleg dan ook van rond 1876 toen de aanleg van het Florapark begon. Op het kaartfragment uit 1932 is het daarentegen weer een smalle strakke laan geworden. Dat is heden ten dage wel heel anders. In 1958 werd de Paviljoenslaan geasfalteerd en verbreed tot 12 m. Sindsdien zijn er nog wel een paar meters asfalt bijgekomen, vooral bij de kruisingen met

de Dreef en de Kleine Houtweg. De rust is nu ver te zoeken, het is een zeer drukke stedelijke hoofdverkeersweg.

In een ver verleden is de westkant van de noordzijde eind 18^e eeuw grondig veranderd door de bouw van het Paviljoen Welgelegen. Hiervoor heeft men een drietal kleine buitentjes gesloopt, waaronder het oorspronkelijke Welgelegen. De huidige bebouwing aan de noordzijde is oud tot zeer oud. Dit wekt de indruk, dat het over de eeuwen heen allemaal erg rustig geweest is, behalve het hier en daar vervangen van wat bebouwing in een alweer ver verleden. Schijn bedriegt echter. In 1979 maakte de Provincie Noord-Holland het plan bekend om de villa's tussen het Paviljoen Welgelegen en de Kleine Houtweg te slopen en te vervangen door een modern kantoorcomplex. Ik kan me nog herinneren dat op een gegeven moment een glazen kolos een mogelijkheid werd. Een aantal jaren tevoren waren er aan de westzijde van de Dreef en het begin van de Fonteinlaan heel wat villa's en een oud hotel gesloopt en vervangen door anonieme kantoorgebouwen. En dan nu deze nieuwe sloopplannen voor de rand van de Haarlemmerhout. En dan de uitwerking ervan. Het bracht de gemoederen in Haarlem flink in beweging. Om te protesteren tegen deze plannen werd de Stichting Welgelegen opgericht. Het ging niet alleen maar om protesteren, maar ook om het aanbieden van goede alternatieven. In november 1986 organiseerde de Stichting een bijzondere protestavond met veel cultuur, muziek en cabaret en het kreeg zelfs de landelijke aandacht van de pers. Alternatieven werden op ambtelijk niveau bij de provincie en de gemeente bestudeert en maakten een kans op realisatie. Bijzonder was ook de rol van bewoonster van de Paviljoenslaan Ima Spanjaard, die in het verleden al fel geïnteresseerd had en binnen de provincie ook wel De heks van de Paviljoenslaan genoemd werd. Een groot aantal bekende Haarlemmers nam zitting in een comité voor aanbeveling van deze nieuwe stichting. Uiteindelijk gingen al deze plannen niet door en kwam er een nieuw provinciaal kantoor aan het Houtplein.

De geschiedenis van het Paviljoen Welgelegen (provinciehuis) en de Haarlemmerhout worden in aparte pinnen uitgelegd.

De zuidzijde van de Paviljoenslaan is sinds het ontstaan van de Haarlemmerhout in een ver verleden steeds groen gebleven. Wel is de stijl van het groen in de loop der tijd veranderd. Na het beleg door de Spanjaarden werd het een hakhoutbos omgeven door strakke baroklanen. Eind 18^e eeuw kwam er een grote verandering, doordat er tegenover het Paviljoen Welgelegen (nu provinciehuis) een zichtas dwars door de Haarlemmerhout aangelegd werd. Bij de reorganisatie van de Haarlemmerhout in de jaren rond 1827 tot een Engels landschapspark vond er wederom een flinke verandering plaats. De toch wat strakke beplanting maakte plaats voor vloeiende landschappelijkheid. Sindsdien is er eigenlijk weinig veranderd. Het brede deel tegenover het Paviljoen Welgelegen heeft de naam Vlooienveld. Dit is al sinds eeuwen in gebruik als evenemententerrein.

7 Geschiedenis van de Kamperlaan

7.1 Oorsprong van de naam

De huidige naam gaat in ieder geval terug tot begin 17^e eeuw. In een document uit 1628 wordt het Campenslaan genoemd. In een document uit 1734 heette het Camperlaan. Uit een document uit 1642 blijkt, dat Margareta van Campen een aantal tuinen aan de oostkant van de Kleine Houtweg in erfpacht uitgegeven heeft. De familie van Campen moet dus eigenaar geweest zijn van een aantal gronden in het gebied.

7.2 Ontstaan van de Kamperlaan

Zoals bij “Oorsprong van de naam” is aangegeven, bestond de laan al in het begin van de 17^e eeuw. Wanneer hij nu precies ontstaan is, is niet bekend. Op het kaartfragment van de heer Van Deventer rond 1560 staat hij niet aangegeven. Maar aangezien dit een militaire kaart is, is het niet geheel uit te sluiten, dat een smal tuinpad als de Kamperlaan toen toch ook al bestaan heeft. Het lijkt logisch te veronderstellen, dat hij ontstaan is om de tuinen in het tuinengebied aldaar te ontsluiten en ook om bij het Spaarne te komen.

7.3 Ontwikkeling van de Kamperlaan

Als men het kaartfragment uit 1643 beziet, en de breedte van de Kamperlaan vergelijkt met de Kleine Houtweg, dan moet de Kamperlaan heel smal geweest zijn en toch meer het karakter van een tuinpad gehad hebben. Dit verschil wordt helemaal duidelijk op het kaartfragment van de kadastrale kaart uit 1903. Als men de foto's van de Sectie Mariastichting bekijkt, dan had de Kamperlaan in 1920 nog steeds dat smalle tuinpadkarakter. Pas in 1934/1935 ging dat veranderen. De toen 4 m brede Kamperlaan werd verbreed om de opstoppen van het bezoekersverkeer van de Mariastichting te voorkomen en wat parkeerruimte bij de hoofdingang ervan te creëren.

Begin jaren 60 van de 20^e eeuw waren er opnieuw grote veranderingen. De Kamperlaan werd opnieuw verbreed en verbonden met het zuidelijk uiteinde van de Buitenrustlaan, waardoor een doorgaande stedelijke hoofdverkeersroute ontstond. In de loop der tijd is dit een zeer drukke verbinding geworden. Zelfs zo druk, dat het ziekenhuis de Mariastichting de hoofdtoegang rond 1970 naar de andere kant van het complex verlegd heeft. In de loop der tijd zijn er vrijliggende fietspaden gekomen.

De noordzijde van de Kamperlaan is in de loop der tijden flink van karakter veranderd. Tot diep in de jaren 20 van de 20^e eeuw was het tuinengebied, wat het al vele eeuwen daarvoor ook geweest was. Aan het einde van de 18^e eeuw en het begin van de 19^e eeuw hoorde het bij de achtertuin van Paviljoen Welgelegen. Vanuit de achtertuin van Paviljoen Welgelegen kon men via een brug over de Kleine Houtweg in dit tuingedeelte komen om ongestoord wandelend door het groen bij de Spaarneoever te komen. In eindjaren 20 van de 20^e eeuw werd het volgebouwd met rijtjeshuizen, die typerend zijn voor die tijd. Op de westelijke hoek met de Kleine Houtweg zijn in de loop der tijd een aantal panden gesloopt voor de verbreding van de Kamperlaan. De oostelijke hoek met de Buitenrustlaan heeft tot eind jaren 80 van de 20^e eeuw braak gelegen en werd toen bebouwd met het kantoorgebouw, dat er nog steeds staat.

De zuidkant van de Kamperlaan heeft ook vele eeuwen zijn tuinenkarakter behouden tot de oplevering van het ziekenhuis Mariastichting in 1899. Dit ziekenhuis was een voor die tijd fors gebouw. Oostelijk daarvan stonden nog een rijtje arbeidershuisjes met een fabrieksgebouw. Zie het kaartfragment van de kadastrale kaart van 1903. Dit is in de loop der tijd door de Mariastichting aangekocht en gesloopt en vervangen door ziekenhuisgebouwen. Na de verhuizing van de Mariastichting in 2004 zijn deze gebouwen vervangen door de huidige flat. Aan de westkant van de Mariastichting was lange tijd een tuin. In 1907 verdween daar een deel van voor de bouw van de westvleugel van het ziekenhuis. De tuin die overbleef werd rond 1962 volgebouwd met het zusterhuis CLIO van de Mariastichting. Na het vertrek van de Mariastichting in 2004 is dit gesloopt om plaats te maken voor een kantoorgebouw. Dit is er echter in 2025 nog steeds niet van gekomen en het terrein ligt nog steeds braak. Zie voor uitgebreide informatie over de ontwikkeling van de Mariastichting bij de pin van de Kleine Houtweg sectie Mariastichting net om de hoek op de Kleine Houtweg.

8 Geschiedenis van de Buitenrustlaan

8.1 Oorsprong van de naam

De naam Buitenrustlaan dateert van een raadsbesluit van 23 september 1925. De naam is ontleend aan de buitenplaats Buitenrust in dat gebied. Het landhuis van deze buitenplaats bestaat nog steeds, zij het in verbouwde en uitgebreide vorm. Het is in gebruik als school en staat even ten zuiden van de Buitenrustbruggen. De Buitenrustlaan loopt langs de voorkant van dit voormalige landhuis.

8.2 Ontstaan van de Buitenrustlaan

De laan is ontworpen in een uitbreidingsplan voor het hele gebied, daterend uit de jaren 1923-1925. Hij moet enige jaren later aangelegd zijn. Op een kaart van Haarlem uit 1930 staat hij al aangegeven. Tot die tijd bestond het gebied eeuwen lang hoofdzakelijk uit tuinen, parken van buitenplaatsen, een paar tuinlaantjes en hier en daar wat bebouwing. Het gaat hier om de voormalige buitenplaatsjes Vliet zorg, Zorgvliet, Buitenzorg, Spaarnelust, Buitenrust, Garenrust, Rustenburg en Lustenburg. In de loop der tijd zijn de meesten daarvan opgeslokt door Buitenrust. Alleen van Vliet zorg en Buitenrust is het landhuis behouden gebleven. Wel is Buitenrust verbouwd en uitgebreid tot een schoolgebouw. Pas rond 1960 is het zuidelijk uiteinde van de laan aangelegd om een verbinding te krijgen met een verbrede Kamperlaan. Zie plattegronden en foto's bij Afbeeldingen Sectie Buitenrust.

8.3 Ontwikkeling van de Buitenrustlaan

De westzijde van de Buitenrustlaan is in de plantijd bebouwd met rijtjeswoningen, die typerend zijn voor de jaren 20 en 30 van de 20e eeuw. De oostkant van de Buitenrustlaan bestaat uit een schoolgebouw, waarin het voormalige landhuis Buitenrust verwerkt zit. Er ligt een flink schoolterrein voor. Het terrein ten zuiden daarvan wordt ingenomen door een paar kleine vrijstaande huizen en een paar twee-onder-één-kappers uit de jaren 20 en 30 van de 20e eeuw.

Sinds de bouw van de woningen en de koppeling van de Buitenrustlaan en de Kamperlaan rond 1960 is er niet zoveel veranderd. Wel zijn er vrijliggende fietspaden gekomen. De bocht naar de Kamperlaan is misschien nog het meest veranderd. Het buitenhuis Vliet zorg is gerestaureerd en het uitzicht op de ziekenhuisgebouwen van de Mariastichting is vervangen door een uitzicht op een modern flatgebouw. Eind jaren 80 van de 20^e eeuw is het braakliggende terrein op de westhoek met de Kamperlaan met een kantoorgebouw volgebouwd. In

Bibliografie kort

(Boer, et al., 1989) (Hammann, 1987) (Krol, et al., 2005) (Kurtz, et al., 1999)
(Redactie_Haarlems_Dagblad, 1958) (Redactie_Haarlems_Dagblad, 1979) (Redactiejaarboek,
1980) (Steur, 2001) (Temminck, et al., 1984)

9 Bibliografie uitgebreid

Boer, H.W.J. de en Dessing, A.M.F. 1989. *Franciscanessen en Mariastichting*. Haarlem : sn, 1989. ISBN 90 9002818 8.

Hammann, P. 1987. Jaarverslag Vereniging "Haerlem". *Haerlem Jaarboek 1986*. 1987.

Krol, H. en Pley, G. 2005. *Spaarne Ziekenhuis, Van Diaconessenhuis en Mariastichting tot Spaarne Ziekenhuis*. Haarlem : De Vrieseborch, 2005. ISBN 90 6076 530 3.

Kurtz, G.H. en Temmink, J.J. 1999. *De straat waarin wij wonen*. Haarlem : Schuyt & Co, 1999. ISBN 90 6097 454 9.

Redactie_Haarlems_Dagblad. 1979. Noord-Holland wil provinciehuis in Haarlem uitbreiden, plan voor een nieuw kantoorgebouw aan Paviljoenslaan. *Haarlems Dagblad*. 20 Juni 1979, p. 11.

—. **1958.** Openbare Werken is begonnen met de reorganisatie van Kleine Hout. Omvangrijk werk zal nog dit jaar kunnen worden voltooid. *Haarlems Dagblad*. 7 Mei 1958, p. 11.

Redactiejaarboek. 1980. Kroniek van Haarlem 1979. *Haerlem jaarboek 1979*. 1980, Vereniging Haerlem.

Steur, A.G. van der. 2001. Vijfentwintig jaar Vereniging Haerlem 1976-2001, 31. Paviljoenslaan, 1986-1988. *Haerlem Jaarboek 2000*. 2001, Vereniging Haerlem.

Temminck, J.J., et al. 1984. *Haarlemmerhout 400 jaar, "mooier is de wereld nergens"*. Haarlem : Schuyt & Co C.V., 1984. ISBN 90 6097 166 3.